

Manuel Baixauli

«L'excés de facilitat, la comoditat, les beques, les residències poden debilitar l'obra d'un autor»

Des de la publicació, el 2014, de 'La cinquena planta', llibre que li va valdre el Crexells i el Premi de la Crítica valencià, Manuel Baixauli (Sueca, 1963) no publicava una obra de ficció. 'Ignot' és el seu retrobament amb els lectors, una mena de retorn a l'univers de 'L'home manuscrit', amb més bagatge i saviesa narrativa i un estil més depurat. Un llibre, ens diu l'autor en el seu estudi suecà, que "tanca una trilogia". "El que estic fent ara és diferent", aclareix.

El títol *Ignot* fa referència a les obres i autors que passen desapercebuts.

—Són autors que no han tingut visibilitat mai. Persones que tenen talent, però que, per determinades circumstàncies, per caràcter, pel lloc on han nascut, per mala sort, pel que siga, s'han mantingut invisibles. El primer títol era *Genis desconeguts*, que he reutilitzat com una part del llibre, però la idea és aquesta, la de descobrir talents, una cosa que m'apassiona. En comptes de treballar fent classes de pintura, que ja n'estic fart, m'agradaria dedicar-me a descobrir gent així. Però és una idea molt romàntica, perquè potser llegiria mil originals a l'any i no trobaria res. Segons em diu Aniol Rafel [editor de Periscopi], li arriben una animalada d'originals i el noranta-vuit per cent no val la pena passar de la tercera pàgina.

—Li agradaria escriure el *Diccionari Universal de Genis Desconeguts* de què parla *Ignot*?

—M'encantaria. En la ficció fas allò que pots fer en la vida no podràs fer.

—Tenia pensat des del principi que el final de la novel·la fora tan ambigu?

—El final no el sabia. I en *La cinquena planta* em passava igual. Els finals normalment no els sé, no els

Ignot
MANUEL BAIXAULI
Edicions del Periscopi,
Barcelona, 2010
Novel·la
252 pàgines

planifique. El final és una conseqüència dels capítols anteriors. Igual que el títol, que apareix a última hora. En tot cas, m'agraden els finals oberts.

—Sempre treballa sense brúixola?

—Treballa amb brúixola. El que no treballa és amb mapa. És la distinció que fa Vicent Usó en el seu llibre [*L'arquitectura de la ficció*]: escriptors de mapa i escriptors de brúixola. Vaig orientant-me per la intuïció, però no tinc un esquema fet. L'esquema el faig després de la primera versió, per evitar incoherències, per aclarir-me. Jo escric fàcil, però l'estructura és complexa i fragmentària. Aleshores va bé aclarir-te un poc una vegada escrit el llibre.

—Trobe que en *Ignot* hi ha la confluència d'una complexitat estructural més gran i d'una més depuració formal també més marcada que en les novel·les anteriors.

—Sí. La complexitat estructural no és deliberada, és una cosa que m'ix. El que sí que és deliberat és intentar que la lectura siga el més plaent possible, no dificultar-la més, perquè ja estàs parlant de coses profundes, complexes. Estic pensant en Georges Simenon, en Graham Greene, en gent així que llegeixes amb plaer, però t'estan dient més co-

ses del que sembla. M'agrada molt, per exemple, llegir trossos de la *Bíblia*, amb aquell llenguatge tan planer i, alhora, de tanta qualitat. És molt repetitiu, molt musical. M'agrada que influísca en el meu l'estil.

—**Pel que fa a la depuració de l'estil, de vegades em recordava Eduard Márquez per la concreció de la prosa. Hi ha capítols que són d'una concentració brutal.**

—No pensava en Eduard Márquez, però la intenció sí que era aquesta. És un poc perillós concretar massa, perquè pot faltar gruix i no fluir, cal arribar a un punt ideal, que es pugui llegir amb plaer. He llegit coses tan sintètiques que no són plaents de llegir.

—**Per això la combinació de capítols més breus amb uns altres de més expansius?**

—Sí, sempre buscant el contrast. M'agrada això i introduir elements com dibuixos i fotografies que donen una mica de varietat al text.

—**És un estil molt concís, però això no està renyit amb l'expressivitat de la prosa.**

—Jo em deixo dur sempre per la intuïció. M'importa molt el ritme, la musicalitat. No llegisc en veu alta com feia Flaubert, però sent el text dins de mi, m'interessa que allò sone bé, que el ritme siga variat, no reiteratiu. I el llenguatge ha de tindre el seu valor, no diré poètic, no soc molt de la prosa poètica, però amb valors plàstics. Que no simplement comuniqui.

—**Com a pintor i escriptor té contacte amb dues escenes que en *Ignot* són tractades amb mordacitat, amb un punt de...**

—Mala llet. A veure: el món de l'art no diré que està corromput, però fa olor de resclosit, és una cosa molt tancada en la qual l'espectador té molt poca participació. El públic ha desaparegut del món de l'art i de la música contemporània, se l'ha fet fora, no se l'ha tingut en compte per a res. En la literatura això no passa: si no hi ha lectors per a un llibre és un fracàs. Però si no hi ha gent que escolte una peça de música contemporània no és un fracàs, se segueix programant. És un món molt tancat dominat per unes elits. I en les arts plàstiques és molt paregut: el tipus d'art

actual que s'exposa en els museus no ha passat per cap filtre, per cap prova del cotó. El que diu certa gent és el que s'ha de potenciar i rodar pel món. No és una cosa d'ací: és una malaltia internacional.

—**Hi ha un diàleg en el llibre molt significatiu: "L'èxit distorsiona, corromp, devasta el talent natural, que necessita solitud i un entorn eixorc, de menyspreu, per a créixer". Em feia pensar en Van Gogh, Kafka...**

—Això ho diu un personatge, no ho diu l'autor [*riu*]. És veritat que, de vegades, l'excés de facilitat, la comoditat, les beques, les residències, tot això pot debilitar l'obra d'un autor. La prova és que quan a algú li donen un premi important, moltes vegades la seua obra baixa de nivell, perquè s'ha acomodat. També és veritat que, si no tens un poc d'èxit, és molt difícil fer una gran obra, perquè igual et deceps tant que t'enfonses. Però també hi ha els exemples que tu has dit: Kafka gairebé no va publicar, *La metamorfosi* i algun conte, Pessoa no va publicar quasi res... No es pot generalitzar massa.